

Zpravodajské zabezpečení operací POV

Podplukovník František Moraučík

Strategická koncepce „pružné reakce“ velení USA a NATO připouští možnost vzniku ozbrojeného konfliktu jak formou globální raketové jaderné války, tak i války omezené. Úsilí, věnované výstavbě strategických raketových jaderných prostředků v USA svědčí o tom, že pro rozhodující vojenské střetnutí se socialistickým táborem západní imperialisté počítají s globální raketovou jadernou válkou jako s hlavní variantou. Rozsah hotovostních sil strategického a operačního významu umožňuje velení USA a NATO rozpoutat válku v příhodném okamžiku, bez předchozích vojenských opatření.

Tato varianta rozpoutání války hotovostními silami je založena na možnosti plného využití činitele překvapení; pro nás by byla nejobtížnější. Přitom nelze vyloučit, že zahájení války by mohlo předcházet i určité kratší období k přípravě nezbytných opatření.

Uvážíme-li, že strategické mezikontinentální rakety překonávají vzdálenost z odpalovacích stanovišť na cíl zhruba za půl hodiny, taktické letectvo ze základny v NSR a Francii za 30 minut a řízené střely MACE za 20 minut, doba pro varování vojsk a obyvatelstva by se počítala jen na desítky minut.

K dalšímu zvýšení bojové připravenosti vojsk vynakládají imperialistické velmoci značné prostředky na vývoj raketových jaderných zbraní, nosičů ZHN a ostatní progresivní techniky. Zvyšuje se přesnost a manévrovost raket, zdokonalují se samonaváděcí systémy, studují se možnosti využití kosmického prostoru k překvapivému úderu. Vývoj letectva jde po linii vysoce nadzvukových, víceúčelových letounů s krátkým a kolmým startem. Zvyšováním pohotovosti ZHN, jejich manévrovosti spolu se systémem protiraketové a protivzdušné obrany a zdokonalením technické vybavenosti průzkumu je sledována linie maximálního oslabení odvetného úderu.

Armády NATO kladou velký důraz na zdokonalení systému velení a řízení. Zaváděné automatizované podsystemy na jednotlivých stupních velení mají být sloučeny v jednotný automatizovaný systém velení kolem roku 1970.

Z těchto skutečností vyplývá jednoznačný **závěr o vysokých nárocích na zpravodajský systém**, který musí za všech podmínek a situací

- včas odhalit všechny příznaky nepřátelského napadení;
- rychle rozvinout další průzkumné prostředky s cílem zjistit přesné podklady pro první hromadný úder;
- získat dostatečné množství zpráv o celkové situaci nepřítele v prvních hodinách války;
- zabezpečit úspěšné vedení prvních útočných operací.

Vysoké nároky na zpravodajské zabezpečení operací v počátečním období války vyžadují **nový přístup k řešení organizace, plánování a řízení průzkumné činnosti i toku informací o nepříтели.**

STAV ZPRAVODAJSKÉHO ZABEZPEČENÍ

Příznaky napadení protivníkem zjišťují zpravodajské orgány již v míru. Tento bojový úkol plní

- speciální prostředky,
- rádiový a radiotechnický průzkum,
- průzkumné letectvo radiotechnickými oblety a fotografováním z vlastního území,
- pozemní a vzdušné pozorování,
- jednotky Pohraniční stráže.

Zpravodajské orgány na stupni armáda a divize by měly v příslušném rozsahu již v současné době přednostně sledovat objekty protivníka, podle nichž bude možno zjistit příznaky nenadálého napadení, dále objekty, které budou cílem odvetného úderu, a další objekty, s nimiž ve válce budou bojovat. K odhalení příznaků napadení nutno sledovat zejména velitelská stanoviště, rakety operačně taktického dosahu, taktické stíhací bombardovací letectvo, systémy řízení a navedení taktického letectva a systém PVO.

Průzkumné orgány vševojskových svazů a svazků mohou v období zahájení války získat poměrně značné množství zpráv o činnosti nepřítele, zejména prostředky rádiového a radiotechnického průzkumu. Nemohou však v plném rozsahu získat přesné podklady pro údery raketového vojska a letectva. Zpravodajským orgánům dosud chybí efektivní prostředek k rychlému doplňkovému průzkumu, který by získal přesné souřadnice palby pro vlastní zbraně. Tento nedostatek se projevuje zvláště důrazně při získávání podkladů pro první hromadný úder, kde včasné zničení nejdůležitějších nepřátelských objektů může mít rozhodující vliv na úspěšné vedení další bojové činnosti.

Zpravodajské orgány vysílají se zahájením války další síly a prostředky — především skupiny hloubkového průzkumu a průzkumné skupiny, které mohou získat souřadnice nepřátelských oddílů, avšak jejich zasazení a získání zpráv vyžadují dosud značný čas.

Charakteristika operací, masové použití zbraní hromadného ničení, rychlé tempo, manévrovost, vedení bojové činnosti na nesouvislé frontě a na jednotlivých směrech vyžaduje mít na jednotlivých stupních velení takové prostředky průzkumu, které by byly schopny včas zabezpečit velitele a štáby potřebnými zprávami o činnosti nepřítele a terénu v jakýchkoliv povětrnostních podmínkách, ve dne i v noci.

V současné organizační struktuře podléhá náčelníkům štábu vševojskových svazů a svazků (přes náčelníky zpravodajských oddělení) značná část průzkumných útvarů a jednotek (rádiový, hloubkový průzkum). Druhá část průzkumných orgánů je podřízena náčelníkům druhů vojsk od stupně divize a výše.

Systém komplexního plánování a řízení průzkumu při neefektivnějším využití všech sil a prostředků je založen především na zdoluhavých součinnostech vztazích mezi náčelníky zpravodajského oddělení a průzkumnými orgány

druhů vojsk. Průzkumné útvary a jednotky druhů vojsk plní především úkoly k zabezpečení činnosti vlastního vojska.

Pozemní a vzdušný dělostřelecký průzkum na stupni armáda získává podklady pro vedení palby raketového vojska a dělostřelectva; u vševojskových svazků se kromě toho podílí na opravování dělostřelecké palby.

Ženíjní průzkumné jednotky na všech stupních velení získávají především zprávy o nepřátelských objektech a terénu z hlediska úkolů ženíjního zabezpečení.

Radiační a chemický průzkum je zaměřen na průzkum v sestavě vlastních vojsk.

Průzkumné jednotky PVO vojska zjišťují vzdušnou situaci nepřítele a jsou v úzkém spojení s palebnými prostředky.

Prostředky operačního taktického vzdušného průzkumu jsou organickou součástí letecké armády. Jejich prvořadým úkolem je především doplňkový průzkum cílů pro úder y raketového vojska a letectva. V menší míře získávají zprávy k zabezpečení činnosti vlastního letectva.

Roztříštěnost průzkumu na jednotlivých stupních velení do značné míry oslabuje celkové zpravodajské zabezpečení operací, **narušuje komplexnost řízení a plnění úkolů průzkumu.** To vede k nežádoucí, zejména vertikální duplicitě a k neefektivnímu využívání jednotlivých druhů průzkumu. Všechny průzkumné orgány na daném velitelském stupni jsou zaměřeny v podstatě na stejné hlavní objekty protivníka, avšak každý z nich má průzkumné prostředky jen s omezenými možnostmi. Např. k průzkumu raket SERGEANT používají:

- náčelník zpravodajského oddělení divize skupiny hloubkového průzkumu,
- náčelník zpravodajského oddělení armády rádiové prostředky,
- náčelník zpravodajského oddělení armády vzdušný průzkum,
- náčelník dělostřeleckého průzkumu dělostřelecké průzkumné letectvo.

Roztříštěnost průzkumu **negativně působí i na informační činnost.** Zpravodajská správa zpracovává diferencovaně pro potřeby štábů vojenských okruhů, svazků a útvarů běžnou a periodickou informaci. Největší problémy se zatím vyskytují v běžné informaci u vojenských okruhů a svazků, kde průzkumné orgány plní bojový úkol v míru a nemají zabezpečeny takové přesunové cesty, které by umožňovaly získané údaje předat včas a přímo na příslušné štáby a k podřízeným.

V průběhu vedení operace získávají zprávy o nepřátelské činnosti kromě zpravodajských orgánů i průzkumné prostředky druhů vojsk. Tím trpí komplexnost při vyhodnocování získaných zpráv. Vyskytují se i problémy včasných informací o činnosti nepřítele pro vlastní štáby, podřízené i nadřízené. Dále vyvstávají různé komplikace při předávání i v celkovém toku informací o nepříteli. Důležitá zpráva přichází často na nadřízené a podřízené štáby i po třech a více liniích — zpravodajské, dělostřelecké a letecké; tím dochází ke zbytečné duplicitě, deformaci a různým nepřesnostem. Rychlý tok informací dále ovlivňuje a brzdí málo výkonné rádiové stanice a prostředky utajeného velení.

Hlavním nedostatkem zpravodajského zabezpečení operací zůstává značná roztříštěnost průzkumu, která znemožňuje racionální přechod na automatizované zpravodajské podsystemy v rámci celkového automatizovaného systému velení a řízení.

ZDŮVODNĚNÍ ZÁSAD ZPRAVODAJSKÉ ČINNOSTI

Dosažení konečného cíle ve válečném střetnutí dvou protichůdných společenských soustav bude kromě jiných faktorů do značné míry závislé na organizaci, bojové připravenosti a schopnosti všech zpravodajských orgánů vést aktivní a nepřetržitý průzkum jak před zahájením napadení, tak i v průběhu bojové činnosti. Na středoevropském válčišti bude třeba **pokrýt zpravodajskou činností zejména ty nepřátelské objekty, které budou mít rozhodující vliv na výsledek operací vlastních vojsk.** Pro potřeby vševojskové armády je nutné v míru sledovat zejména zbraně hromadného ničení, rakety SERGEANT, velitelská stanoviště armádních sborů a divizí, činnost svazků a systém PVO ŘS HAWK v zájmových prostorech. U divizí bude třeba položit důraz hlavně na nepřetržité sledování taktických prostředků jaderného napadení, velitelských stanovišť a činnost mechanizovaných a tankových brigád i lehkých obrněných pluků v zájmových prostorech.

Při sledování nepřátelských objektů je nutno přihlídnout i ke změnám, ke kterým dojde u protivníka v oblasti organizační a technické. Kromě zdokonalení ZHN a nosičů počítá se mimo jiné i se zavedením nového systému velení a řízení s využitím automatizace, jehož součástí budou i nové druhy rádiového spojení. V důsledku toho průzkum bude sledovat kvalitativně nové objekty, nové druhy rádiového a radiotechnického provozu a musí o nich dávat zprávy v časech kratších, než dosud. To si vynutí zavést do průzkumu nové druhy techniky, to znamená **postupně přezbrojit průzkum.** Mohou vzniknout i nové druhy průzkumu: magnetometrický, radiometrický k dálkovému zjišťování atomových zbraní, tepelný, průzkum s využitím infračervených a ultrafialových paprsků, bezpilotní průzkum a další.

Počáteční období války má podstatný vliv na průběh další bojové činnosti. Požadavkem zpravodajského zabezpečení operací je včas získat hodnověrné a přesné podklady pro první hromadný úder. Zpravodajské orgány musí být schopny při přechodu na plnění úkolů v polních podmínkách zvýšit úsilí k získání takového množství zpráv o činnosti nepřítele, aby na základě jejich vyhodnocení mohli velitelé a štáby přijmout taková rozhodnutí, která zabezpečí úspěšné vedení bojové činnosti vojsk.

To vyžaduje **přehodnotit dosavadní systém uvádění průzkumných útvarů a jednotek do bojové pohotovosti** a na všech stupních velení postupně vytvářet podmínky k zabezpečení trvalé bojové pohotovosti všech orgánů, které plní bojový úkol v míru, včetně průzkumných útvarů a jednotek pohraničních svazků. Jde především o zavedení dvou i vícenástupních termínů nováčků, přednostní výběr kádrů, přednostní doplňování novou bojovou technikou a zvýšení hmotné zainteresovanosti.

Kromě toho

— bojovou pohotovost průzkumných útvarů organizovat s přihlédnutím k možnosti zahájení války nepřítelem při maximálním utajení příprav,

— organizační strukturu průzkumných jednotek a útvarů co nejvíce přizpůsobit válečným potřebám a tím zabezpečit plynulejší přechod k plnění úkolů v polních podmínkách.

Se zahájením války se celkové možnosti získávání zpráv na jednotlivých stupních postupným zasazováním ostatních druhů průzkumu podstatně zvyšují. Tomu všemu musí odpovídat i principy narůstání intenzity a úsilí sil a prostředků všeho druhu.

Při průzkumném přikrytí nepřátelských objektů je nutné vycházet ze zásady, že zjišťování každého důležitého cíle musí být zabezpečeno alespoň 2 — 3 průzkumnými prostředky. Přitom je správné používat jednotlivé druhy průzkumu podle jejich charakteristických vlastností a možností.

Elektronický průzkum je schopen určit místa dislokace s přesností často postačující pro ničení letectvem a v některých případech v taktické hloubce i raketami. Na základě zpráv elektronického průzkumu je možno vysílat průzkumné letectvo a skupiny hloubkového průzkumu k upřesnění cílů již do celkem přesně zjištěných prostorů.

Maximálního efektu je možno dosáhnout jen komplexním a centrálním řízením průzkumu, při kterém jeden prostředek doplňuje druhý.

Síly a prostředky průzkumu na jednotlivých stupních velení zjišťují především nejdůležitější nepřátelské objekty, které jsou z hlediska vedení bojové činnosti vlastních vojsk rozhodující. Proto bude třeba stanovit jednotlivým stupňům velení jejich zpravodajskou odpovědnost.

Návrh zpravodajské odpovědnosti jednotlivých stupňů velení

Armáda:

Objekty nepřítele	Prostředky zjištění
SERGEANT	rpz, SHPz, vzdušný průzkum
VS as	rpz, SHPz, vzdušný průzkum SHPz
VS A	SHPz
sborové dělostřelecké skupiny	rpz
2. sled as	rpz, SHPz, vzdušný průzkum
VS divizí	rpz
PLŘS HAWK 2. linie	SHPz, vzdušný průzkum
letišť	SHPz
zabezpečení výsadku a terénu	SHPz

Divize:

Objekty nepřítele	Prostředky zjištění
DAVY CROCKETT	rpz, BPzH rot a praporů, pozorování
HONEST JOHN	rpz, PzS, vzdušný průzkum
H 203 mm a kanóny 175 mm	rpz, PzS, děl. tech. průzkum
H 155 mm	rpz, BPzH, děl. tech. průzkum
ostatní dělostřelectvo	BPzH, děl. tech. průzkum
VS brigád	rpz, PzS
VS divize	rpz, PzS, vzdušný průzkum
2. sledy brigád	rpz, PzS, vzdušný průzkum
2. sled divize	rpz, PzS, SHPz, vzdušný průzkum
zbrojní odřad	rpz, PzS, SHPz
PLŘS HAWK 1. linie	PzS, SHPz

Při určování odpovědnosti byl brán zřetel na možnosti ničení objektů jednotlivými stupni velení.

Přitom nutno zdůraznit jednu závažnost okolnost: **rozdělením nepřátelských objektů nesou zpravodajští náčelníci divizí a armády přímou a plnou odpovědnost za jejich zjišťování v každé situaci.** V praxi to znamená mít nepřetržitý přehled o určených nepřátelských objektech, vyvinout maximální úsilí k jejich včasnému zjištění a zabezpečit rychlé předání získaných údajů na příslušné orgány.

Na základě rozboru nepřátelských objektů v zájmových prostorech svazů a svazků, požadavku jejich nepřetržitého sledování a možností vést rychlý doplňkový průzkum je nutno mít:

— **na armádě** — rádiový, radiotechnický, průzkumně diverzní a vojskový vzdušný průzkum,

— **u motostřeleckých a tankových divizí** — průzkumné skupiny hloubkového průzkumu, rádiový průzkum VKV, radiotechnický průzkum pozemních cílů a vyčleněné vzlety průzkumného letectva,

— **u motostřeleckých a tankových pluků** — dostatečně silné průzkumné skupiny.

Na první pohled se zdá, že navrhovaná centralizace průzkumu nepřináší nic nového, protože uvedené stupně velení mají, kromě prostředků vzdušného průzkumu, navrhované průzkumné orgány.

Nový pohled na centralizaci průzkumu je třeba chápat takto:

— zpravodajská oddělení se stávají jediným orgánem s pravomocí plánovat a řídit komplexní průzkumnou činnost na příslušných stupních velení;

— zpravodajské orgány ponese plnou odpovědnost za přípravu, operačně taktické použití a materiálně technické zabezpečení všech průzkumných útva-

rů a jednotek; v praxi to znamená, že jim budou podřízené a budou jim přímo velet;

— je účelné zrušit dosavadní pravomoc náčelníků druhů vojsk vysílat do sestavy nepřítelů své orgány průzkumu. Centralizace průzkumu vyžaduje, aby jedině zpravodajští náčelníci měli plnou odpovědnost za průzkum na teritoriu nepřítelů.

Takto chápáná centralizace průzkumu mění i dosavadní úlohu a poslání průzkumných útvarů a jednotek druhů vojsk:

— zrušit průzkum druhů vojsk v plném rozsahu by nebylo správné, protože některé, zejména technické prostředky průzkumu, jsou v úzkém spojení s palebným systémem (PVO, dělostřelectvo). Zpravodajské orgány by nebyly schopny včas a plně zabezpečit rychlé předávání získaných údajů o nepřátelských cílech přímo klasickému a protiletadlovému dělostřelectvu;

— centralizovat bude třeba především ty prostředky pozemního průzkumu, které získávají zprávy o nepříteli přímo v jeho sestavě;

— vzdušný průzkum, jako neefektivnější prostředek doplňkového průzkumu cílů, začlenit do celkového zpravodajského podsystemu na jednotlivých stupních velení.

Přibližně 22 — 24 hlavních objektů protivníka budou sledovat **na stupni divize** tyto prostředky:

- 21 — 24 frekvencí rádiového průzkumu VKV,
- 5 — 7 divizních průzkumných skupin,
- 5 skupin hloubkového průzkumu,
- 4 plukovní průzkumné skupiny.

Požadavek je, aby náčelník zpravodajského oddělení divize měl v podřízenosti všechny průzkumné prostředky, začleněné do průzkumného praporu. Zavedená organizační struktura průzkumných útvarů vševojskových svazků tomu vcelku odpovídá. K získání širšího přehledu o celkové situaci nepřítelů v zájmovém pásmu divize by bylo účelné mít u průzkumného praporu radiolokační pátrače s rozsahem 3 — 10 cm, zejména k zjišťování nepřátelského atomového dělostřelectva a radiotechnické prostředky průzkumu k vyhledávání pozemních cílů. Dále rozšířit možnosti vedení průzkumu průzkumnými skupinami divize a pluku vývojem lehkých a přenosných radiotechnických prostředků, zejména pro průzkum v noci a za špatné viditelnosti. Průzkumné skupiny zabezpečit výkonnějšími spojovacími prostředky.

Z poznatků o činnosti průzkumných jednotek v sestavě nepřítelů vyplývá, že tanky, kromě své palebné síly, částečně ztěžují vedení průzkumu. Bude však třeba vyzbrojit obrněné transportéry odpovídajícím palebným prostředkem a dále je modernizovat, zejména pokud se týče jejich schopnosti projíždět zamořenými úseky terénu. Průzkumné orgány útvarů a svazků budou hlavně zjišťovat a vyhledávat nepřátelské objekty; boji s nepřítelům se budou vyhýbat.

U skupin hloubkového průzkumu zvýšit pohyblivost a postupně je vybavovat technickými prostředky průzkumu; tím zvýšit jejich možnosti zejména v noci.

Současné možnosti průzkumných orgánů k rychlému doplňkovému průzkumu cílů pro palebné prostředky divize jsou značně omezené. Ke zvýšení těchto možností je účelné přidělit náčelníkovi zpravodajského oddělení divize pro-

středky vzdušného průzkumu. Především půjde o doplňkový průzkum hlavních nepřátelských cílů, zejména taktických prostředků jaderného napadení, VS a druhého sledu divize. Vzhledem k tomu, že zabezpečení činnosti letecké průzkumné jednotky vyžaduje poměrně složitý systém materiálně technického zásobování, nebude výhodné organicky začleňovat vzdušný průzkum do stupně divize, ale divizi podle vyžádání štábem armády přidělovat vzlety průzkumného letectva. Zpravodajské orgány divizí vybavit rádiovými prostředky pro spojení s letectvem a pro odposlech zpráv vzdušného průzkumu přímo ze vzduchu.

Nová organizace průzkumné čety motostřeleckých a tankových pluků (7 obrněných transportérů) vcelku zabezpečuje vedení průzkumné činnosti. Bude však třeba dosáhnout toho, aby prvosledové prapory vysílaly dostatečný počet bojových průzkumných hlídek a organizovaly nepřetržité pozorování bojiště. Tím získají potřebné zprávy o nepříteli k zabezpečení činnosti vlastních vojsk.

Uvedená opatření, zejména na stupni divize, by podstatně zvýšila možnosti průzkumu a byla by v souladu s požadavky komplexního zpravodajského zabezpečení boje.

Přibližně 28 — 32 objektů budou sledovat **na stupni armáda** tyto prostředky:

- 19 — 23 sítí rádiového průzkumu KV a prostředky radiotechnického průzkumu,
- 12 — 14 skupin hloubkového průzkumu,
- kolem 20 vzletů taktického vzdušného průzkumu.

Po doplnění rádiového průzkumného praporu prostředky rádiového průzkumu na stupni armáda vcelku postačí zaměřovat a sledovat uvedené nepřátelské sítě. Je však nezbytná potřeba odchytu směrových spojů, čímž by se podstatně zkvalitnilo výsledky rádiového průzkumu.

V zájmovém prostoru armády bude mít nepřítel poměrně značné množství radiotechnických prostředků, zejména k zabezpečení činnosti letectva a systému PVO. Ke zkvalitnění zpravodajské činnosti u armády je účelné perspektivně plánovat s organickým začleněním radiotechnického průzkumu ve zpravodajském oddělení armády. Přitom radiotechnický průzkum vybavit lehkými radiolokačními pátrači s možností získat přesné souřadnice nepřátelských cílů.

U průzkumně diverzních skupin jsou požadavky na jejich vybavení stejné jako na stupni divize. U armádních skupin hloubkového průzkumu půjde navíc o rozšíření možností účinné diverze a odposlechu nepřátelského rádiového provozu.

Centralizace průzkumných orgánů vyžaduje organicky začlenit průzkumné letectvo do armádního zpravodajského podsystemu. Z hlediska složitosti materiálně technického zásobování průzkumných leteckých útvarů je účelné zpravodajským orgánům vojenských okruhů již v míru operačně podřídit prostředky vzdušného průzkumu a postupně vytvářet podmínky pro jejich organické začlenění.

Na základě rozboru nepřátelských objektů organizovat útvary vojskového průzkumného letectva po dvou letkách s určením: 1 letka pro potřeby armády; vzlety druhé letky přidělovat prvosledovým divizím. Zároveň plánovat s modernizací průzkumných letounů a perspektivně počítat i na stupni armáda s bezpilotními prostředky vzdušného průzkumu.

Několik poznámek k průzkumu druhů vojsk.

Technické prostředky dělostřeleckého průzkumu, zejména na stupni motostřelecké a tankové divize, bude třeba především zaměřit na přímé zajištění palby a ještě více je přimknout k dělostřeleckým útvarům. U průzkumných útvarů PVO je zvláště typické to, že většina z nich je v úzkém spojení se zbraňovým systémem. To znamená, že jak palebné tak i průzkumné prostředky tvoří jednotný podsystém PVO. Vytrhovat průzkumné prostředky z tohoto podsystému by nebylo účelné, protože zpravodajské orgány na jednotlivých stupních velení při dnešních rychlostech nepřátelských letounů by nezabezpečily včasné předání vzdušné situace protivníka palebným prostředkům PVO. Z těchto důvodů budou průzkumné jednotky vojska PVO nadále v podřízenosti dosavadních náčelníků jako součást palebného systému. Bude nutné na všech stupních velení dodržovat a dále prohlubovat vzájemnou informovanost o vzdušné situaci nepřítel mezi zpravodajskými orgány a orgány PVO.

Ženíjný průzkum orientovat zejména k vedení technického průzkumu pro potřeby ženijních jednotek a útvarů.

Radiační a chemický průzkum je orientován především k plnění úkolů ve vlastní sestavě. U vševojskových svazků a útvarů chemičtí průzkumníci posilovali v ojedinělých případech vševojskové průzkumné orgány, zvláště průzkumné skupiny. Dosud nebylo vyřešeno, kdo vlastně odpovídá za zjišťování radiační a chemické situace na nepřátelském území.

Z důkladného ujasnění tohoto stavu a na základě požadavků centralizace průzkumu vyplývá, že za získání zpráv o radiační situaci v sestavě nepřítel musí odpovídat vševojskové průzkumné orgány a vzdušný průzkum. Ke splnění tohoto úkolu bude potřebné vybavit všechny průzkumné orgány příslušnými měřicími přístroji.

* * *

Rychlost pronikání zpráv a včasnost informace o činnosti nepřítel na příslušných stupních velení je jednou z důležitých podmínek zpravodajského zabezpečení operací.

Zpravodajské orgány svazů a svazků jsou povinny jak v míru, tak i v průběhu vedení bojové činnosti ze získaných údajů komplexně vyhodnocovat pravděpodobnou činnost protivníka pro potřeby svých štábů, nadřízených a podřízených. To vyžaduje naprostou centralizaci toku informací o nepřátelské činnosti na zpravodajských odděleních jednotlivých stupňů velení.

Zpravodajská oddělení svazů a svazků se musí stát jediným informačním orgánem v rámci svých štábů jak v míru, tak i v polních podmínkách. Zpravodajské orgány soustřeďují všechny zprávy o činnosti protivníka, terénu a počasí, třídí je a vyhodnocují pro potřeby vlastního štábu, nadřízeného, podřízených a sousedů. Tím bude dosaženo podstatného zjednodušení a zrychlení informací.

Nový systém informační činnosti bude klást zvýšené požadavky na zpravodajské orgány. Na druhé straně však umožňuje dosáhnout větší komplexnosti při vyhodnocování zpráv.

Navrhovaná opatření sledují jeden zásadní cíl: **centralizaci průzkumu a informační činnosti postupně vytvářet podmínky pro budování centralizovaných zpravodajských podsystémů na jednotlivých stupních velení a tím dosáhnout podstatného zkvalitnění zpravodajského zabezpečení.**

PLÁNOVÁNÍ A ŘÍZENÍ ZPRAVODAJSKÉ ČINNOSTI

Zpravodajská činnost ve svém komplexu zahrnuje v podstatě dvě základní oblasti:

- organizaci, plánování a řízení průzkumu,
- informační činnost.

V navrhovaném systému, při jednoznačné podřízenosti sil a prostředků průzkumu zpravodajským orgánům, **je možné uplatnit zásady komplexnosti v celém rozsahu.** Nový systém pomůže zkvalitnit práci a hlavně zvýšit výsledky práce zpravodajských orgánů. Přitom v některých oblastech zpravodajské činnosti se práce usnadní, v jiných bude vyžadovat vyšší znalosti a úsilí. Kromě prostředků, které dosud mají zpravodajské orgány na jednotlivých stupních velení, navrhuje se jim podříditi velmi účinný prostředek — vzdušný průzkum. S novým systémem přebírají zpravodajské orgány odpovědnost a tím i povinnost plánovat všechny druhy průzkumu nad územím nepřítelů, kromě průzkumu vzdušného prostoru radiotechnickými prostředky PVO.

Při plánování průzkumu mohou zpravodajské orgány mnohem lépe, rychleji a konkrétněji sladit činnost všech sil a prostředků průzkumu, neboť budou znát a mít přehled o jejich stavu a možnostech a jejich použití bude motivováno hlavním cílem, tj. co nejlepším řešením zpravodajského zabezpečení.

Dosavadní způsob plánování a zpracovávání plánovacích dokumentů zůstává v podstatě nezměněn. Základní plán průzkumu se zpracovává graficky na mapě s potřebnými tabulkami. V grafické části plánu je nutno vycházet z přísné účelovosti a vyjadřovat jen to, co je nezbytné. Především jsou to jednotlivé objekty průzkumu a způsob jejich zjišťování. Dodržuje se zásada, aby důležité a z hlediska vedení operace rozhodující objekty byly pokryty dvěma i více prostředky. Budou-li objekty vhodnými cíli vlastních úderů, musí být jasné, který prostředek objekt vyhledává a který upřesní souřadnice pro úder.

Vše co nelze graficky vyjádřit, se uvádí na mapu písemně, zpravidla ve formě vhodných tabulek. V tabulkách se uvádějí jen nejn nutnější statistické a kalkulační údaje nebo doplňky grafického zákresu. Základní jsou dvě tabulky: „Tabulka přehledu sil a prostředků průzkumu“ a „Přehled objektů nepřítelů a jejich průzkumové pokrytí“.

V oblasti řízení průzkumu **vyžaduje nový systém podstatně mnohem více změn v metodách i stylu práce.** Nový prvek je řízení vzdušného průzkumu. Operačně podřízený útvar průzkumného letectva vyžaduje jak organizační, tak i kádrová opatření u zpravodajského oddělení armády. Zpravodajské oddělení divize musí být připraveno a schopno řídit využití přidělovaných vzletů armádního průzkumného letectva.

Metody řízení průzkumu musí zabezpečit nepřetržitě velení silám a prostředkům průzkumu, jejich kontrolu, přehled o jejich stavu a možnostech tak, aby bylo možné v průběhu vedení operace pružně reagovat na vzniklou situaci a rychle rozhodovat o nejvhodnějším prostředku, který může daný úkol co nejúspěšněji splnit. Současně musí umožnit maximální možné zabezpečení a pomoc při plnění nařízeného úkolu. Zvýšení počtu různorodých sil a prostředků průzkumu a rozdílná problematika jejich řízení vyžaduje oddělit tvůrčí práci od rutinné, spojené s bezprostředním technickým řízením sil a prostředků prů-

zkumu. Tuto funkci může vhodně plnit **středisko řízení a informace, které by z hlediska řízení orgánů průzkumu u armády a divize plnilo tyto úkoly:**

- udržovat nepřetržité spojení se silami a prostředky průzkumu, vést jejich stav a mít trvalý přehled o jejich činnosti a použitelnosti,
- vydávat úkoly silám a prostředkům průzkumu podle rozhodnutí zpravodajských náčelníků,
- soustřeďovat výsledky průzkumu a tím současně kontrolovat splnění daných úkolů,
- informovat síly a prostředky průzkumu o nepříteli v rozsahu, potřebném pro jejich činnost,
- připravovat nové orgány průzkumu a všestranně je zabezpečovat.

Při řešení režimu práce v informační oblasti je třeba specifikovat a odlišit jednotlivé procesy, jako je sběr informací, vyhodnocování nepřitele na základě získaných zpráv a vertikální i horizontální informace. Hlavní myšlenkou je osvobození orgánu, který vyhodnocuje nepřitele, tj. tvůrčího prvku informační činnosti od všech ostatních mechanických, drobných a rozsáhlých prací.

Sběr a třídění informací musí řídit jedno centrum, které má přímé spojení se zdrojem informací. Tímto centrem je středisko řízení a informace, které musí přijaté informace upravit nebo vyjádřit v potřebné formě a být natolik fundované, aby bylo schopno roztřídit a označit zprávy podle jejich důležitosti. Připravené zprávy předává orgánu pro vyhodnocení. Zprávy prvního pořadí, které obsahují podklady pro vlastní údery, předává středisko kromě toho přímo orgánu pro řízení palby.

V procesu vyhodnocování se nově získané informace konfrontují s jinými údaji z různých pramenů a vyhodnotí se jejich vliv na dosavadní závěry o nepříteli. Ve vyhodnocovacím procesu se rovněž ujasní, které objekty je nutné průzkumem zjistit nebo prověřit. Tyto závěry se předávají jako požadavek na průzkum. Informační orgán zabezpečuje informaci nadřízeného štábu, podřízených, sousedů a vlastního štábu. K informaci využívá závěrů, které vypracovávala vyhodnocovací složka.

Doktrinální názory na způsoby zahájení a vedení války, zejména operací počátečního období války v podmínkách nenadálého napadení, kladou značné nároky na včasné a komplexní zpravodajské zabezpečení jednotlivých stupňů velení.

Roztříštěnost průzkumu a informace značně oslabuje jeho komplexnost a efektivnost.

Včasné odhalení příznaků napadení, komplexní vyhodnocování zpráv o nepříteli a efektivní využití prostředků vyžaduje v míru i ve válce centralizaci toku informací a centrální řízení průzkumu.

Nové pojetí průzkumu, obsažené v této studii, je souhrn teoretických názorů, jejichž konkretizace je podmíněna hlubokým ověřením v praxi cvičení.